

декламування девізів та історії військових подвигів, але не відбувається реальної підготовки військовослужбовців до захисту своєї країни.

Також важливим аспектом є відсутність підтримки з боку влади та суспільства в цілому. Недостатнє визнання важливості військової освіти та військово-патріотичного виховання у суспільстві може призвести до того, що військовослужбовці не будуть відчувати підтримки і визнання за свою працю.

Таким чином, проблема національно-патріотичного виховання військовослужбовців у вітчизняній педагогічній науці має багато аспектів і потребує комплексного підходу для її вирішення.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України: (програмно-виховний контекст). К. : ІПВ АПН України, 2008. 40 с.
2. Вишневський О. Сучасне українське виховання: педагогічні нариси / Омелян Вишневський ; Львів. обл. наук.-метод. ін-т освіти ; Львівське обласне пед. т-во імені Г. Ващенка. Львів, 1996. 238 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник Київ : Либідь, 1997. 373 с.
4. Енциклопедія освіти. АПН України ; голов. ред. В.Г.Кремень ; [заст. голов. ред. О. Я. Савченко, В. П. Андрущенко ; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
5. Івашковський В. Військово-патріотичне виховання учнівської молоді як засіб формування суб'єкта громадянського суспільства. Проблеми освіти. Вип 72. С. 20–24.
6. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. К. : Пед. думка. 2001. С. 356.

**Олександр ЗОРЯ,
Валентина ЦИНА**

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ ФОРМУВАННЯ АКТОРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Нова українська школа потребує нового вчителя, компетентного щодо вирішення питань якості викладання, комунікації з дітьми, здатного вести за собою, який любить свій предмет і фахово його викладає. Професійно-педагогічні предметні компетентності вчителя мають спиратися на ключові для його успішної педагогічної діяльності особистісні якості: творча уява, педагогічна рефлексія, емпатія, мистецтво імпровізації. Саме ці якості зближують учителя і артиста, педагогічну науку і мистецтво, що робить доцільним розвиток педагогічної творчості вчителів на основі театральної педагогіки.

Своєрідність педагогічної творчості полягає в тому, що вчитель, як і актор, використовує власну особистість у реалізації творчого замислу, використовуючи процеси спілкування і взаємодії. У зв'язку з цим актуальності набуває використання театральної педагогіки як теорії і методики артистичної техніки у професійній діяльності педагога.

У педагогічній літературі проблеми театральної педагогіки знаходять віддзеркалення у працях вітчизняних та зарубіжних дослідників: В. Абрамян, І. Зязюн, С. Маршак та ін.

Головна небезпека навчання педагогів елементам акторсько-режисерського мистецтва – у можливому культивуванні награності та нещирої поведінки вчителя. Педагогові необхідно розвивати вміння не стільки подавати себе, демонструвати свою

педагогічну майстерність, скільки бачити себе та інших, розвивати емпатію та рефлексію. Тому, метою запозичення елементів театральної педагогіки у професійну діяльність учителя є виховання не актора з якостями педагога, а педагога з якостями актора, які будуть використовуватися залежно від педагогічних цілей. Натомість, питання на рівні універсального наукового впровадження елементів театральної педагогіки у педагогічну діяльність з метою розвитку акторських якостей вчителя досі залишалося відкритим.

Діагностувально-результативний компонент методики впровадження сценічних прийомів у педагогічну діяльність відбиває процедуру виявлення досягнутого якісного рівня сформованості професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя. Його представлено критеріями і показниками, які відповідають обґрунтованим концептуальним засадам застосування засобів акторської майстерності в педагогічній діяльності. Тому, завданням нашого дослідження стала розробка критеріїв, показників та рівнів сформованості акторських якостей педагогів.

Для вирішення поставленого завдання використовувався комплекс теоретичних методів дослідження: систематизація теоретичних та емпіричних даних для обґрунтування критеріїв, показників та рівнів результативності методики впровадження сценічних прийомів у педагогічну діяльність

Критерій непрямому впливу на неусвідомлювальні механізми творчості через свідомі прийоми психотехніки розкривають показники: орієнтація в надзавданні та окремих завданнях уроку, володіння методикою створення уроків-вистав, творчого самопочуття, способами застосування імпровізаційних режисерських дій у навчанні школярів, здатністю до виразного показу певних почуттів по відношенню до дій учнів.

Критерій відбиття переживань, духовності педагога у зовнішній сценічній стороні впливу на вихованців характеризують показники: здатність до зараження учнів бажанням вчитися (шляхом володіння пластикою тіла, постановкою голосу, розкутістю, навіюванням), володіння «мистецтвом переживання і представлення».

Критерій діяльній взаємодії особистості зі світом уміщує показник здатності до кооперованої взаємодії «духовних культур» педагога з учнями.

Критерій переведення обраних моделей спілкування із внутрішнього плану у зовнішній визначають показники: володіння програванням педагогічних етюдів із включення в певні образи, передчуттям образу і характеру взаємодії з учнями на уроці, аналізом найвирогідніших моделей сприйняття школярами пропонованого їм змісту навчального матеріалу, втіленням та коригуванням задуму в умовах постійно змінюваного педагогічного процесу, прогнозуванням на майбутнє особливостей використання оптимальних способів педагогічного впливу.

Критерій залежності результатів соціальних впливів від рівня власної активності особистості включає такі показники: переконаність та покликання до педагогічної діяльності, знання і позитивне ставлення до методів і засобів драматизації, їхнє впровадження окремими педагогами і закладом освіти в цілому, зразковість особистого життя педагога для всіх учасників освітнього процесу.

Із метою визначення впливу впровадження сценічних прийомів у педагогічну діяльність закладу вищої освіти на кількісно-якісні показники сформованості професійно-педагогічної компетентності майбутнього вчителя та для з'ясування динаміки цього процесу, нами було розроблено опитувальних для поетапного діагностування рівнів сформованості її складників шляхом опитування студентів за авторською методикою її вияву. Текст методики знаходиться в таблиці 1.

Студенти відповідали на питання шляхом визначення того, якою мірою (від 1 до 4 балів) вони не погоджуються або погоджуються з кожним із тверджень опитувальника : 4 балів – цілковита згода із твердженням, 1 бал – учень зовсім не погоджується із твердженням опитувальника.

Діагностувально-результативний компонент уможливорює комплексне психолого-педагогічне оцінювання ефективності впровадження сценічних прийомів у педагогічну діяльність майбутніх учителів за авторськими й дібраними методиками та дозволяє диференціювати отримані результати за п'ятьма якісними рівнями за 100-бальною шкалою ступеня вияву складових професійно-педагогічної компетентності: 50-54 бали – задовільний рівень; 55-64 – достатній рівень; 65-79 балів – добрий рівень; 80-89 балів – дуже добрий рівень; 90-100 балів – відмінний рівень.

За обґрунтованим концептуальними засадам застосування засобів акторської майстерності в педагогічній діяльності визначено критерії і показники сформованості акторських якостей педагогів за п'ятьма рівнями (відмінний, дуже добрий, добрий, достатній і задовільний).

Список використаних джерел.

1. Абрамян В. Театральна педагогіка: навч. посіб. для студ. вузів. Київ : Лібра, 1996. 224 с.
2. Зязюн І. Педагогічна майстерність: підручник. / За ред. І. А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.
3. Маршак С. Балада про королівський бутерброд. URL: <https://jak.bono.odessa.ua>.
4. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи. URL : <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczya.pdf12>

Марія ПОЛЯКОВА-ЛАГОДА

ПРОСВІТНИЦЬКО-ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ У ПЕРІОД ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Особливості функціонування вищої педагогічної освіти сьогодні безумовно пов'язані з історією педагогіки та її ключовими поняттями. Свідомі і відповідальні представники сучасної педагогічної думки здатні легко встановити логічно-смісловий зв'язок наукового досвіду із актуальними потребами навчально – виховного процесу та формування особистості на тлі мінливих політичних, культурних, соціальних впливів.

Інтерпретація минулих і сучасних подій, котрі втручаються у життя кожної людини, формує потребу пошуку нових перспектив погляду на виховання та розвиток людства.

Це дослідження, присвячене темі просвітницько-виховної діяльності публічних бібліотек України в період Другої світової війни, безперечно резонує із подіями сьогодення - війною розпочатою Росією проти України.

У період радянської окупації України існувала ціла структура ідеологічного впливу, яка позиціонувала себе як позашкільна навчальна і виховна діяльність серед широких мас населення (переважно працюючого) та визначала своїм предметом культурно-просвітницьку роботу для підвищення політичного, виробничо-технічного, загальноосвітнього, морально та естетичного рівнів радянського народу в цілях комуністичного виховання.

Із вище зазначеного стає очевидним той факт, що система базувалася на ідеологічній пропаганді партії і одними із засобів реалізації зазначених ідей були публічні (на той час масові) бібліотеки.

На початку 40-х рр., в рамках реалізації плану по ліквідації неграмотності населення віком до 50 років та підвищення культурного і освітнього рівнів, постала